

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С4 «Психологія»
Освітня програма	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 / 120
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 10 год.
	Практичні – 10 год.
	Самостійна робота – 100 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Психологічна підтримка цивільного населення в умовах збройних конфліктів**» є вибірковою професійно-орієнтованою дисципліною, яка спрямована на формування у студентів системних знань про психологічні наслідки воєнних дій для цивільного населення, особливості травматизації в умовах збройних конфліктів, а також розвиток практичних навичок надання психологічної допомоги, підтримки та супроводу постраждалим у кризових та посткризових ситуаціях.

Мета навчальної дисципліни «**Психологічна підтримка цивільного населення в умовах збройних конфліктів**»: поглиблення знань і оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками у сфері надання психологічної підтримки цивільному населенню в умовах збройних конфліктів, формування компетентностей для професійної роботи з травмованими особами та спільнотами в умовах воєнного та поствоєнного часу.

Основними завданнями є:

вивчення психологічних наслідків збройних конфліктів для цивільного населення та специфіки воєнної травми;

аналіз особливостей посттравматичних стресових розладів та інших психічних станів, викликаних війною;

освоєння методів психологічної діагностики травматичних станів у дорослих, дітей та сімей;

формування навичок надання невідкладної психологічної допомоги в кризових ситуаціях;

розвиток умінь застосовувати методи психологічної реабілітації та психосоціальної підтримки;

вивчення особливостей групової роботи з постраждалим населенням та побудови підтримуючих спільно.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

психологічні наслідки збройних конфліктів для цивільного населення та специфіку воєнної травми на індивідуальному і спільнотному рівнях;

особливості посттравматичних стресових розладів та інших психічних станів, спричинених воєнними діями, у дорослих, дітей та сімей;

методи психологічної діагностики травматичних станів в умовах обмежених ресурсів та кризового контексту;

принципи та підходи надання невідкладної психологічної допомоги постраждалим у гострій фазі кризи;

методи психологічної реабілітації, психосоціальної підтримки та відновлення спільнот у поствоєнний період;

особливості групової роботи з постраждалим населенням та психологічні основи побудови підтримуючих спільнот.

уміти:

здійснювати діагностику травматичних станів у дорослих, дітей та сімей в умовах збройного конфлікту та його наслідків;

надавати невідкладну психологічну допомогу постраждалим цивільним особам у гострих кризових ситуаціях;

розробляти та реалізовувати програми психологічної реабілітації та психосоціальної підтримки для різних категорій постраждалих;

проводити групову психологічну роботу з постраждалим населенням та сприяти відновленню підтримуючих соціальних зв'язків;

здійснювати психологічний супровід внутрішньо переміщених осіб, біженців та інших уразливих груп цивільного населення;

дотримуватися принципів психологічної безпеки, нейтральності та етики гуманітарної допомоги у роботі з постраждалими від війни.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

гуманітарна стійкість і психологічна витривалість: розвиток здатності зберігати професійну ефективність та емоційну рівновагу в умовах масового страждання та хронічного стресу; уміння дбати про власний ресурс як передумову якісної допомоги іншим у надзвичайних обставинах;

крос-культурна чутливість і повага до різноманіття: здатність враховувати культурні, релігійні та соціальні особливості постраждалих спільнот при наданні психологічної підтримки; уміння адаптувати підходи до допомоги відповідно до цінностей та традицій конкретної громади;

командна робота в умовах кризи: навички ефективної координації з іншими фахівцями гуманітарного реагування — медиками, соціальними працівниками, представниками міжнародних організацій; уміння чітко розподіляти ролі та підтримувати командну взаємодію в умовах дефіциту часу та ресурсів;

громадянська відповідальність і етика допомоги: усвідомлення особливої відповідальності психолога перед травмованими спільнотами та суспільством загалом; здатність відстоювати гідність і права постраждалих у системі гуманітарного реагування, зберігаючи принципи нейтральності та непошкодження.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Психологічні наслідки збройних конфліктів для цивільного населення.

Тема 2. Діагностика психологічних станів та травматизації в умовах збройного конфлікту.

Тема 3. Невідкладна психологічна допомога та кризова інтервенція.

Тема 4. Методи психологічної реабілітації та психосоціальної підтримки.

Тема 5. Професійна самопомога та профілактика вигорання фахівців.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях : посібник. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
2. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія Н.В. Оніщенко. Х.: Право, 2014. 584 с.
3. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. 540 с.
4. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посібник. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.
5. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: метод, посіб.; за заг. ред. З. Г. Кісарчук; Нац. акад. пед.наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ: Логос, 2015. 206 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НАПН України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>
3. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua
5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>